

O'SMIRLARDA ENUREZNING PSIXOEMOTSIONAL HOLAT VA NEYROFIZIOLOGIK KO'RSATKICHLAR BILAN BOG'LIQLIGI

Qayumova M.B., Niyozov Sh.T.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Dolzarbligi.

Enurez — bolalik va o'smirlik davrida keng tarqalgan urologik-nevrologik muammolardan biri bo'lib, u nafaqat siydik chiqarish tizimining funksional buzilishi, balki bemorning psixoemotsional holatiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. So'nggi yillarda o'tkazilgan tadqiqotlar enurezi bo'lgan o'smirlarda tashvish, o'ziga past baho berish, ijtimoiy izolyatsiyalanish va depressiv kayfiyat kabi psixoemotsional o'zgarishlarning tez-tez kuzatilishini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, kasallikning patogeneza markaziy nerv tizimining neyrofiziologik tartibga solish mexanizmlari, xususan uyqu-uyg'onish siklini boshqaruvchi va siydik pufagi refleks yoyini nazorat qiluvchi tuzilmalarning yetuklik darajasi muhim ahamiyatga ega. Shunga qaramay, enurezning klinik shakllari bilan bemorning psixoemotsional holati va neyrofiziologik ko'rsatkichlari (xususan, elektroensefalografiya ma'lumotlari) o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik yetarlicha o'rganilmagan, bu esa mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Tadqiqot maqsadi.

O'smirlarda enurezning turli klinik shakllarida psixoemotsional holat xususiyatlarini va neyrofiziologik ko'rsatkichlarni o'rganish hamda ular o'rtasidagi korrelyativ bog'liqlikni aniqlash.

Material va metodlar.

Tadqiqotga 8–17 yoshdagi enurez tashxisi qo'yilgan o'smirlar hamda tengdosh sog'lom nazorat guruhi jalb etildi. Barcha tekshiriluvchilarda anamnestik ma'lumotlar, klinik-nevrologik tekshiruv, standartlashtirilgan psixometrik so'rovnomalar (tashvish va depressiya darajasini, o'z-o'zini baholashni aniqlovchi shkalalar) hamda elektroensefalografik tekshiruv o'tkazildi. Olingan natijalar variatsion statistika usullari yordamida, jumladan Styudent t-mezoni va Pirson korrelyatsiya koeffitsienti hisoblab, qayta ishlandi.

Natijalar.

O'tkazilgan tadqiqot natijalari enurezi bo'lgan o'smirlarning katta qismida tashvish darajasi va emotsional labillik ko'rsatkichlari nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada yuqori ekanligini ko'rsatdi. Elektroensefalografik tekshiruvda bioelektrik faollikning yetilmaganligiga xos belgilar — sekin to'liqinli faollikning kuchayishi va kortikal-subkortikal munosabatlarning nomutanosibligi — aniqlandi, bu o'zgarishlar kasallikning og'irroq (ikkilamchi va murakkablashgan) shakllarida yanada yaqqol namoyon bo'ldi. Psixoemotsional ko'rsatkichlar bilan neyrofiziologik parametrlar o'rtasida statistik ahamiyatli ijobiy korrelyatsiya aniqlandi, bu esa ikkala tizim o'zgarishlarining o'zaro bog'liq patogenetik zanjir ekanligidan dalolat beradi.

Xulosa.

O'smirlarda enurez nafaqat siydik chiqarish funksiyasining buzilishi, balki markaziy nerv tizimining neyrofiziologik tartibga solish jarayonlari va bemorning

psixoemotsional holati bilan chambarchas bog'liq murakkab patologik holat ekanligi aniqlandi. Olingan natijalar enurezi bo'lgan o'smirlarni davolash va reabilitatsiya qilishda tibbiy-psixologik yondashuvni majburiy tarzda qo'shish, shuningdek neyrofiziologik monitoringni davolash samaradorligini baholash mezoni sifatida qo'llash zarurligini asoslaydi.

Kalit so'zlar:

enurez, o'smirlar, psixoemotsional holat, neyrofiziologik ko'rsatkichlar, elektroensefalografiya, tashvish.